

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.14.7.2023

**Pan
Józef Sokolik
Dyrektor
Centrum Kształcenia Zawodowego
w Wysokiem Mazowieckiem
ul. Władysława Pelca 11
18-200 Wysokie Mazowieckie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**P/23/004 – Funkcjonowanie systemu informatycznego Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców
(CEPiK 2.0) oraz zarządzanie Funduszem Celowym CEPiK**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokiem Mazowieckiem, ul. Władysława Pelca 11, 18-200 Wysokie Mazowieckie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Sokolik, Dyrektor CKZ od 2 września 2002 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez stacje kontroli pojazdów zadań w systemie CEPiK w związku z badaniami technicznymi pojazdów oraz naliczanie i odprowadzanie opłat ewidencyjnych na rachunek funduszu celowego CEPiK i przekazywanie sprawozdań z opłat ewidencyjnych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia kontroli w 2023 roku
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Urszula Łukaszuk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/138/2023 z 14 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej: CKZ.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności³

OCENA OGÓLNA

CKZ z zachowaniem należytej staranności realizowało zadania w systemie CEPiK⁴, w związku z badaniami technicznymi pojazdów przeprowadzanymi w Stacji Kontroli Pojazdów⁵. Prawidłowo naliczało i odprowadzało na rachunek Funduszu CEPiK opłaty ewidencyjne, a także terminowo przekazywało sprawozdania z opłat ewidencyjnych pobranych i przekazanych na ten rachunek. Ewidencja opłat ewidencyjnych w obrębie systemów stosowanych przy rejestrowaniu ich pobierania i przekazywania na rachunek CKZ była jednak nierzetelna. Skutkowało to koniecznością dokonywania dodatkowych zapisów w ewidencji księgowej CKZ, bez których jej dane nie byłby zgodne z danymi sprawozdań przekazywanych Ministrowi Cyfryzacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Oględziny czynności wprowadzania do Centralnej Ewidencji Pojazdów⁶ informacji w związku z przeprowadzanymi badaniami technicznymi siedmiu pojazdów nie wykazały nieprawidłowości w przekazywaniu wymaganych danych. We wszystkich siedmiu przypadkach wprowadzane do CEP dane obejmowały datę badania, stan licznika pojazdu oraz wynik badania technicznego. Każdorazowo w pierwszej kolejności diagnosta pobierał z bazy CEP dane identyfikujące pojazdy, dokonywał ich weryfikacji z danymi zawartymi w dokumentacji pojazdu oraz stanem faktycznym, a następnie pobierał opłatę za badanie techniczne. Po przeprowadzeniu badania diagnosta wprowadzał dane do systemu i przesyłał do bazy CEP. Następnie otrzymywał potwierdzenie z CEP, dokonywał wpisu w dowodzie rejestracyjnym i zwracał go właścicielowi pojazdu. (akta kontroli str. 4-7)

2. SKP komunikuje się z bazą CEP za pomocą oprogramowania „Stacja SQL” w oparciu o umowę licencyjną zawartą pomiędzy CKZ a IT.NORCOM sp. z o.o. z Poznania. (akta kontroli str. 8-11)

Dyrektor CKZ ustosunkowując się występowania problemów związanych z dostępem wykorzystywanego oprogramowania do CEP wyjaśnił, że w okresie od 1 stycznia do 21 sierpnia 2023 r. nie występowały problemy związane z dostępem do oprogramowania (...). Dodał, iż w tym czasie wystąpiły jedynie sporadyczne (1-2 godzinne) przerwy, które nie powodowały przerw w funkcjonowaniu SKP i CEP. Dyrektor CKZ wskazał ponadto: jeśli taka przerwa się zdarzy SKP pracuje wtedy w trybie awaryjnym, a gdy system zacznie ponownie działać, wtedy badania z trybu awaryjnego diagnosta wprowadza do systemu. Z uwagi na to, że nie ma uregulowanego przepisami prawa obowiązku ewidencjonowania przerw w działaniu systemu CEPiK nie jesteśmy w stanie wykazać kiedy te sporadyczne przerwy występowały. Przyczyny tych sytuacji leżały po stronie CEP. (akta kontroli str. 12-13)

3. Odnosząc się do sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia niezgodności w danych pojazdu zgromadzonych w CEP Dyrektor CKZ wyjaśnił, że w dotychczasowej działalności SKP podczas badania technicznego pojazdu nie stwierdzono niezgodności pomiędzy danymi zgromadzonymi w CEP a danymi wynikającymi ze stanu faktycznego. Wskazał ponadto, iż wykorzystywane przez SKP oprogramowanie nie pozwala na zgłaszanie stwierdzonych niezgodności w CEP oraz, że zalecane jest by w przypadku zaistnienia takiego faktu zgłosić elektronicznie na adres: niezgodnoscicepik2.0@me.gov.pl.

W kwestii kontaktów SKP z infolinią odpowiedzialną za zgłaszanie problemów w działaniu CEPiK, w tym korygowaniu błędnych danych w CEP, Dyrektor CKZ wskazał: W dotychczasowej działalności SKP nie korzystaliśmy z infolinii odpowiedzialnej za zgłaszanie problemów w działaniu CEP. (akta kontroli str. 12-13)

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców.

⁵ Dalej: SKP.

⁶ Dalej: CEP.

4. Dyrektor odnosząc się do sposobu informowania SKP o zmianach w działaniu CEPiK, a także o niedostępności systemu wyjaśnił, że (...) SKP jest informowana przez administratora programu „Stacja SQL” NORCOM do obsługi badań technicznych pojazdów.

(akta kontroli str. 12-13)

5. Czynność naliczania opłat ewidencyjnych w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. (18 miesięcy) następowała automatycznie z wykorzystaniem systemu CEPiK. CKZ odnotowywało opłaty ewidencyjne w ewidencji prowadzonej z wykorzystaniem oprogramowania „Stacja SQL” umożliwiającego wygenerowanie dobowych i miesięcznych rejestrów opłat ewidencyjnych, w tym m.in. w podziale na rejestr opłat pobranych na podstawie dokumentów płatności i rejestr opłat pobranych na podstawie Badań Technicznych Pojazdu (BTP)⁷. Rejestr opłat pobranych na podstawie dokumentów płatności przedstawiał liczbę opłat ewidencyjnych w rozbiciu na rodzaje dowodów płatności, tj. paragon lub faktura (płatne gotówką lub kartą płatniczą) oraz faktury przelewowe. Z kolei rejestr opłat ewidencyjnych na podstawie rejestru BTP obrazował liczbę opłat z uwzględnieniem numeru rejestracyjnego pojazdu, jego marki i modelu. Jak ustalono, drugi z wymienionych rejestrów stanowił w praktyce podstawę sporządzania przez CKZ miesięcznych sprawozdań z opłat ewidencyjnych. Dane sprawozdań za okres objęty kontrolą wykazywały z nim zgodność.

Pod względem księgowym, w wymienionym wyżej okresie, opłaty ewidencyjne wpłacone gotówką lub kartą płatniczą oraz pobrane i przekazane na rachunek bankowy CKZ ujmowano w ewidencji księgowej prowadzonej w systemie finansowo-księgowym⁸. Było to zgodne z § 4 rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 26 sierpnia 2022 r. w sprawie opłaty ewidencyjnej stanowiącej przychód Funduszu – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców⁹, który do 1 lipca 2023 r. stanowił, że pobierający odnotowuje opłaty ewidencyjne, pobrane i przekazane na rachunek bankowy pobierającego, w ewidencji pobranych i przekazanych opłat ewidencyjnych prowadzonej w postaci elektronicznej, podając w przypadku stacji kontroli pojazdów, liczbę pobranych opłat za badania techniczne pojazdu oraz numery rejestracyjne pojazdów poddanych badaniom technicznym.

Analiza danych w zakresie prawidłowości naliczania wysokości opłat ewidencyjnych w czerwcu 2023 roku nie wykazała nieprawidłowości. We wszystkich 95 przypadkach pobrane i odprowadzone opłaty ewidencyjne dotyczyły przeprowadzenia badań technicznych pojazdu.

(akta kontroli str. 14)

Szczegółowa weryfikacja, przeprowadzona w oparciu o wymienione wyżej rodzaje ewidencji oraz dokumentację sprzedaży, wykazała brak rzetelności w dokumentowaniu opłat ewidencyjnych w systemie „Stacja SQL” oraz systemie rejestracji obrotu sprzedaży detalicznej.

W jednym z 18 przypadków wystąpiła niezgodność pomiędzy rejestrem opłat pobranych na podstawie dokumentów płatności a rejestrem opłat pobranych na podstawie rejestru BTP, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W 15 przypadkach (spośród 18) ilość opłat wynikająca z rejestru opłat pobranych na podstawie dokumentów płatności przewyższała ilość opłat należnych według dokumentów sprzedażowych (tj. dowodów fiskalnych, faktur przelewowych i not księgowych), co także opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Różnice między wskazanymi wartościami, łącznie w 18-miesięcznym okresie, wyniosły 26 opłat.

⁷ Dalej: BTP.

⁸ Obsługę finansowo-księgową CKZ prowadzi Centrum Obsługi Jednostek Powiatowych w Wysokim Mazowieckiem powołane na mocy uchwały Nr XIII/90/2012 Rady Powiatu Wysokomazowieckiego z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie utworzenia Powiatowego Zespołu Obsługi Szkół i Placówek Oświatowych w Wysokim Mazowieckiem.

⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1857. Rozporządzenie obowiązywało od 2 września 2022 r. Z dniem 1 lipca 2023 r. zostało zastąpione rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 29 czerwca 2023 r. w tej samej sprawie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1246), które zniosło wspomniany obowiązek, w związku ze zniesieniem opłat pobieranych przez stacje kontroli pojazdów. Poprzednie wersje rozporządzeń Ministra Cyfryzacji w sprawie opłaty ewidencyjnej stanowiącej przychód Funduszu – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców - z dnia 2 kwietnia 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 738) i z dnia 30 grudnia 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 2546) - analogicznie regulowały tę kwestię.

Efektem braku zgodności pomiędzy danymi rejestrów prowadzonych w systemie „Stacja SQL” a dokumentacją fiskalną, były z kolei zapisy dokonywane w ewidencji księgowej określone jako „różnice CEPiK”. Wystąpiły one na koniec 14 z 18 miesięcy na kwoty w wysokości od jednego zł do czterech zł, do czego także się odniesiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Łączna ich suma w okresie od stycznia 2022 roku do czerwca 2023 roku stanowiła 26 zł.

6. CKZ od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. we wszystkich 18 przypadkach terminowo przekazało na rachunek bankowy Funduszu CEPiK opłaty ewidencyjne wynikające z rejestru opłat pobranych na podstawie rejestru BTP, wpisując w każdym przypadku w poleceniu przelewu bankowego kod rozpoznawczy stacji kontroli pojazdów. We wszystkich 18 przypadkach CKZ terminowo przekazał także Ministrowi Cyfryzacji miesięczne sprawozdanie z pobranych i przekazanych opłat ewidencyjnych w wersji elektronicznej, każdorazowo opatrując je podpisem zaufanym. (akta kontroli str. 15-50)

7. SKP, w latach 2020-2022, nie była kontrolowana przez Starostwo Powiatowe w Wysokiem Mazowieckiem na podstawie przepisów *art. 83b ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym*¹⁰.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Dokumentowanie przez pracowników SKP operacji pobierania opłat ewidencyjnych w obrębie systemu „Stacja SQL” oraz rejestrowania obrotu sprzedaży detalicznej w kontrolowanym okresie 18 miesięcy nie w pełni odbywało się rzetelnie. Przejawiało się to występowaniem wewnętrznych sprzeczności w ramach danego systemu ewidencyjnego oraz brakiem odzwierciedlenia w tych systemach stanu rzeczywistego wszystkich zdarzeń i transakcji.

Weryfikacja danych zawartych w rejestrach prowadzonych przez SKP w systemie „Stacja SQL” wykazała bowiem, że w jednym przypadku (na 18) wystąpiła nieuzasadniona rozbieżność pomiędzy rejestrem opłat pobranych na podstawie dokumentów płatności a rejestrem opłat pobranych na podstawie rejestru BTP. Rejestr opłat ewidencyjnych pobranych na podstawie rejestru wykonanych BTP za kwiecień 2023 roku, który był zgodny z danymi sprawozdania za ten miesiąc, wykazywał o jedną opłatę ewidencyjną więcej (opłata wynosiła 1 zł). Kierownik Warsztatów CKZ wyjaśnił: (...) *w dniu 24 kwietnia 2023 r. omyłkowo jedna opłata ewidencyjna nie została wprowadzona przez pracownika do programu obsługującego badania techniczne, co spowodowało rozbieżność o jeden w ewidencji opłat. Opłata została uwzględniona w raporcie dobowym oraz sprawozdaniu miesięcznym i odprowadzona do CEP.*

Z kolei porównanie liczby opłat ewidencyjnych pobranych według rejestrów prowadzonych w systemie „Stacja SQL” z danymi źródłowymi, tj. miesięcznymi raportami fiskalnymi, fakturami przelewowymi oraz notami księgowymi wykazało, że część z nich (26 na 1.771, co stanowiło 1,5%) nie została odnotowana w dokumentacji sprzedaży detalicznej, tj. nie została odnotowana na kasie fiskalnej jako „sprzedaż zwolniona”¹¹. Nieprawidłowość tego typu wystąpiła w 15 badanych miesiącach spośród 18 objętych analizą (83,3%). W poszczególnych miesiącach odchylenia, o których mowa kształtowały się na poziomie od 1 do 3 opłat i stanowiły łącznie sumę 26 zł.

W udzielonym wyjaśnieniu Kierownik Warsztatów CKZ, odnosząc się do okresu czterech miesięcy przyjętych losowo do próby objętej kontrolą, wskazał m.in., że:

a) *za miesiąc październik 2022 r. (...) stwierdzono, że osoby wykonujące badania popełniły omyłki polegające na:*

- *w dniu 3 października kasjer-osoba zalogowana na kasę fiskalną omyłkowo nie wprowadziła jednej opłaty ewidencyjnej (mniej o jedną opłatę w raporcie dobowym); opłata została jednak uwzględniona według dokumentów płatności w programie do obsługi badań i przekazana do CEP zgodnie ze sprawozdaniem,*

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1047, ze zm.

¹¹ Przyjęta w CKZ praktyka polegała na ewidencjonowaniu opłat ewidencyjnych na kasie fiskalnej łącznie z opłatą za badanie techniczne pojazdu jako tzw. „sprzedaż zwolniona”.

- w dniu 6 października diagnosta dokonując przeglądu technicznego pojazdu (...) pobrał dane pojazdu z CEP i to spowodowało, że została ujęta opłata ewidencyjna. Przy wystawianiu faktur za badanie na rzecz Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku powstała wątpliwość, że jest to pojazd resortowy, za który nie pobiera się opłaty CEP. Po konsultacji z drugim diagnostą opłata ewidencyjna została usunięta z dokumentu płatności, sugerując się tym, że pojazd jest pojazdem resortowym,
- w dniu 26 października 2022 r. omyłkowo pracownik nie wprowadził do kasy fiskalnej jednej opłaty ewidencyjnej. Została ona jednak wpłacona do CEP,
- w dniu 27 października 2022 r. nie wprowadzono do kasy fiskalnej jednej opłaty ewidencyjnej pojazdu własnego CKZ, ponieważ własne nie są wprowadzane i uwzględniane w raportach dobowych. Opłatę za ten pojazd uiszczono do CEP.

W związku z powyższymi sytuacjami powstała różnica opłat ewidencyjnych w dokumentach sprzedaży w ilości 4 opłat.

b) za miesiąc grudzień 2022 r. (...) osoby wykonujące badania popełniły omyłki polegające na:

- w dniu 7 grudnia 2022 r. omyłkowo nie wprowadzono do kasy fiskalnej jednej opłaty (mniej o jedną opłatę w raporcie dobowym),
- w dniu 13 grudnia 2022 r. omyłkowo nie wprowadzono do kasy fiskalnej jednej opłaty (mniej o jedną opłatę w raporcie dobowym),
- w dniu 22 grudnia 2022 r. omyłkowo nie wprowadzono do kasy fiskalnej dwóch opłat ewidencyjnych (mniej o dwie opłaty w raporcie dobowym).

W związku z powyższymi omyłkami powstała różnica opłat ewidencyjnych w dokumentach sprzedaży w ilości 4 opłat.

c) za miesiąc styczeń 2023 r. (...) stwierdzone rozbieżności są wynikiem (...), iż w dniu 25 stycznia omyłkowo jedna opłata ewidencyjna nie została ujęta w raporcie dobowym (mniej o jedną opłatę w raporcie dobowym),

d) za miesiąc kwiecień 2023 r. (...) stwierdzone rozbieżności są wynikiem:

- w dniu 14 kwietnia omyłkowo jedna opłata ewidencyjna nie została ujęta w raporcie dobowym (mniej o jedną opłatę w raporcie dobowym),
- w dniu 20 kwietnia omyłkowo jedna opłata ewidencyjna nie została ujęta w raporcie dobowym (mniej o jedną opłatę w raporcie dobowym),
- w dniu 24 kwietnia omyłkowo jedna opłata ewidencyjna nie została wprowadzona przez pracownika do programu obsługującego badania techniczne, co spowodowało rozbieżność o jeden w ewidencji opłat.

Pomijając kwestię prawidłowości ewidencjonowania opłat ewidencyjnych na kasie fiskalnej oraz traktowania czynności jej pobrania jako niepodlegającej podatkowi VAT¹², NIK zauważa, że nieuwzględnienie części opłat na kasie fiskalnej pozostawało w sprzeczności ze stosowaną w CKZ praktyką w tym zakresie.

Poza tym, przedmiotowe błędy w ujmowaniu operacji na kasie fiskalnej skutkowały rozbieżnościami pomiędzy kwotami wpłacanymi na rachunek bankowy CKZ z utargów z tytułu opłat ewidencyjnych, a danymi raportów fiskalnych w poz. „sprzedaż zwolniona”. Wpłacane sumy były bowiem wyższe o kwoty nieujęte na kasie fiskalnej. Fakt, że obie te operacje podlegały zaewidencjonowaniu w księgach rachunkowych CKZ powodował konieczność dokonywania w nich zapisów Wn 225 „Rozrachunki z budżetami” - Ma 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami” określanych jako „różnice CEPIK”. Celem zapisów było doprowadzenie do zgodności danych ksiąg rachunkowych, w obrębie ewidencji poboru opłat ewidencyjnych, z danymi miesięcznych sprawozdań przekazywanych Ministrowi Cyfryzacji. Zapisy, o których mowa wystąpiły na koniec 14 z 18 miesięcy (w 77,7% przypadków) na kwoty w wysokości od jednego zł do czterech zł. Łączna ich suma w okresie od stycznia 2022 roku do czerwca 2023 roku wynosiła 26 zł. (akta kontroli str. 51-189)

¹² Zgodnie z indywidualnymi interpretacjami podatkowymi czynność poboru opłaty ewidencyjnej nie podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług.

IV. Wnioski

W związku ze zniesieniem¹³ od 1 lipca 2023 r. opłaty ewidencyjnej za odczyt wskazania drogomierza i przeprowadzone badania techniczne oraz obowiązku wysyłania przez SKP sprawozdań z ww. opłat ewidencyjnych, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

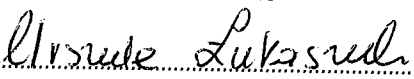
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

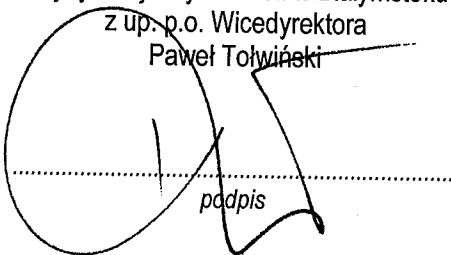
Białystok, dnia 11 września 2023 r.

Kontroler:

Urszula Łukaszuk
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

p. o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. p.o. Wicedyrektora
Paweł Tołwiński

.....
podpis

¹³ Art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1123).